ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/23/135-408

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Sirje Biin
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	03.04.2023, Tallinn
Vaide esitamise aeg	13.02.2023
Teabevaldaja	Tartu Vangla e-posti aadress: tartu.vangla@just.ee
Teabevaldaja vastutav isik	direktor
Vaide esitaja (teabenõudja)	XXX postiaadress: xxx

RESOLUTSIOON:
avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punkti 1, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75[1] lõike 3 alusel

1) teen vaideotsuse rahuldada vaie täielikult;
2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:
vaadata uuesti läbi XXX 25.01.2023 teabenõue, väljastada küsitud teave juurdepääsupiiranguteta osas ning teabe osas, mis jäetakse väljastamata, märkida juurdepääsupiirangu seaduslik alus ja põhjendada keeldumist.
3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 02.05.2023.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.
Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile.

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:
Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

FAKTILISED ASJAOLUD:
1. XXX esitas 25.01.2023 Tartu Vanglale teabenõude, soovides tutvuda üksikvangistuse leevendusmeetmete rakendamise juhendiga.
2. Tartu Vangla keeldus 01.02.2023 kirjas nr 2-5/55-2 teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 punkti 1 alusel, sest andmed on mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks. Vangla märgib, et juhis on mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks, kuna sisaldab teavet vanglatöös kasutatavate meetodite, taktika ja julgeolekuriskide hindamise kohta. Vangistusseaduse (VangS) § 5^2 lõige 6 sätestab, et vanglateenistuse ametnik võib keelduda vangiregistrist selliste andmete väljastamisest.
3. XXX esitas 13.02.2023 Andmekaitse Inspektsioonile vaide.
4. Andmekaitse Inspektsioon tegi 06.03.2023 Tartu Vanglale järelepärimise.
5. Tartu Vangla vastas järelepärimisele 22.03.2023.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:
Vaide esitaja soovib üksikvangistuse leevendusmeetmete rakendamise juhendit, mida kohaldatakse kõigis vanglatest alates 2018. aastast. Suhtlusprogrammi on kirjeldatud Riigikohtu lahendi 3-18-1895 punktis 13.1. Vaide esitaja ei tea, millisel puhkudel programmi rakendatakse ja mida see sisaldab, mistõttu esitas vanglale teabenõude. Vaide esitaja leiab, et sellisele olulisele dokumendile juurdepääsu kehtestamine ei ole seaduspärane.
Vaide esitaja taotleb, et Andmekaitse Inspektsioon annaks hinnangu juurdepääsupiirangu õiguspärasusele ja kohustaks Tartu Vanglat küsitud dokumenti väljastama.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:
Kuna teabevaldaja keeldus teabenõude täitmisest viidates VangS § 5^2 lõikele 6, mis võimaldab keelduda vangiregistrist andmeid väljastamast, palus Andmekaitse Inspektsioon selgitusi, kas juhend on kantud vangiregistrisse ning kas see on terves ulatuses juurdepääsupiiranguga teave.

Teabevaldaja selgitas, et tal on olemas Justiitsministeeriumi poolt vanglale edastatud töökorralduslik juhend/suunis, mis on mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks AvTS § 35 lg 2 punkti 3 alusel.

Teabevaldaja tunnistab, et kinnipeetavale antud vastuses on vangla ekslikult viidanud vangistusseaduse § 5^2 lõikele 6, kuivõrd Justiitsministeeriumi poolt vanglale edastatud suunis suhtluskorra läbiviimiseks ei ole sisse kantud vangiregistrisse. Nimetatud juhendi eesmärgiks on tagada üksikvangistuses viibivatele kinni peetavatele positiivse mõjuga suhtlusprogrammi läbiviimine, mis tähendab vahetut suhtlust ja teisi ajaviitetegevusi. Mainitud juhend on abistavaks vahendiks ametnikele, kes üksikvangistuses viibivatele isikutele suhtlusprogrammi läbi viivad. Juhend on soovitusliku iseloomuga, mis tähendab, et programmi läbiviija võib juhendit järgida näiteks osaliselt ning kohandada seda vastavalt vajadustele.

Kuigi juhendit ei ole eraldiseisvalt vangiregistris registreeritud, siis sisaldab see andmeid, mida suhtlusprogrammi läbiviija peab selles osaleva isiku kohta kandma vangiregistrisse. Seetõttu on juhend siiski registriandmetega seotud ning juhendi kinnipeetavatele täielik väljastamine ei ole võimalik.

Teabevaldaja lisab, et juhend sisaldab mh viiteid avalikele allikatele, millele pole alust juurdepääsu piirata. Seetõttu on võimalik kinnipeetavale avalikustada juhend selles osas, mis sisaldavad erinevaid statistikaid, rahvusvahelisi soovitusi ja vangla üldist praktikat.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid ja väljavõtteid olemasolevatest dokumentidest.
2. AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Tartu Vangla on Justiitsministeeriumi valitsemisalas olev valitsusasutus, seega teabevaldaja AvTS-i mõttes.
3. AvTS § 4 lg 1 kohaselt on teabevaldajad kohustatud tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras.
4. Kui teave on dokumenteeritult olemas, peab teabevaldaja hindama, mis ulatuses saab seda väljastada või kas on alust teabenõude täitmisest keelduda.
5. Teabenõude täitmisest peab/võib teabevaldaja keelduda, kui esineb mõni AvTS §-s 23 nimetatud asjaolu. Keeldumine koos põhjendustega tuleb teabenõudjale teatavaks teha viie tööpäeva jooksul.
6. Üheks teabenõude täitmisest keeldumise aluseks on see, kui taotletava teabe suhtes kehtivad juurdepääsupiirangud ja teabenõudjal ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust (AvTS § 23 lg 1 p 1).
7. Teabe asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamise alused on loetletud AvTS §-s 35.
8. Praegu on teabevaldaja teabenõude täitmisest keeldunud, kuna küsitud juhis on mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks, sest sisaldab teavet vanglatöös kasutatavate meetodite ja taktika kohta ning sellise teabe väljastamisest võib vanglaametnik keelduda VangS § 5^2 lõike 6 alusel.
9. Teabevaldaja on vastuses inspektsiooni järelepärimisele teatanud, et teabenõude vastuse viide VangS § 5^2 lõikele 6 on ekslik. Kõnealuse juhendi näol on tegemist Justiitsministeeriumi poolt vanglale edastatud töökorraldusliku juhendiga, mis on mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks AvTS § 35 lg 2 punkti 3 alusel.
10. AvTS § 35 lg 2 punkt 3 annab teabevaldajale õiguse tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks põhjendatud juhtudel asutusesiseselt adresseeritud dokumendid, mida dokumendiregistris ei registreerita (arvamused, teated, memod, õiendid, nõuanded jm).
11. Teabevaldaja on õigesti märkinud, et teabenõude täitmisest keeldumist ei saa põhjendada vangiregistrist andmete väljastamise keeluga (teabenõudega küsitakse juhendit, mitte andmeid vangiregistrist), kuid ka AvTS § 35 lg 2 punkt 3 ei saa olla juhendile juurdepääsu piiramise aluseks. Kuna juhend on saadud Justiitsministeeriumist (st teisest asutusest) ei ole tegemist asutusesiseselt adresseeritud dokumendiga. Asutuste vaheline kirjavahetus (sissetulevad ja väljaminevad kirjad) tuleb vastavalt AvTS § 12 lõikele 1 registreerida ka asutuse dokumendiregistris. Justiitsministeeriumilt vanglale saadetud juhendile juurdepääs ei saa olla piiratud AvTS § 35 lg 2 punkti 3 alusel.
12. Ei saa välistada, et juhendis on teavet, mis vajab teabevaldaja või kellegi teise huvide kaitseks juurdepääsupiirangut, kuid piirang peab olema seaduslik ja põhjendatud.
13. Kui ka teabele selle sisu tõttu tuleb seada juurdepääsupiirang, ei tähenda see, et piiranguga on tingimata kogu dokument ning teabenõudega ei saa sellest midagi väljastada.
14. AvTS § 38 lg 2 sätestab, et kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemise, siis tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti. See tähendab, et teabenõudjale antakse välja dokument, milles üksnes kaitset vajav teave on kinni kaetud. Teabevaldaja on vastuses inspektsioonile ise tunnistanud, et juhend sisaldab ka teavet, millele pole alust juurdepääsu piirata ning seda on võimalik kinnipeetavale avalikustada.
15. Kuna teabevaldaja ei ole teavet väljastanud (st teabenõuet ei saa täidetuks lugeda) ja

01.02.2023 teabenõude vastuses ning 22.03.2023 järelepärimise vastuses märgitud juurdepääsupiirangud ei ole õiguspärased, teen vanglale ettekirjutuse vaide esitaja 25.01.2023 teabenõue uuesti läbi vaadata. Teabenõudes küsitud teave tuleb kas piiranguteta osas väljastada või keelduda teabenõude täitmisest seaduslikul alusel koos põhjendustega.

/allkirjastatud digitaalselt/
Sirje Biin
jurist
peadirektori volitusel